

EUROPOS SĄJUNGA

EUROPOS PARLAMENTAS

TARYBA

**Briuselis, 2020 m. spalio 7 d.
(OR. en)**

**2020/0127 (COD)
LEX 2021**

**PE-CONS 30/1/20
REV 1**

**TRANS 323
CODEC 656**

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS, KURIUO, ATSIŽVELGIANT Į
COVID-19 PROTRŪKĮ, NUSTATOMOS TVARIOS GELEŽINKELIŲ RINKOS UŽTIKRINIMO
PRIEMONĖS**

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
REGLAMENTAS (ES) 2020/...**

2020 m. spalio 7 d.

**kuriuo, atsižvelgiant į COVID-19 protrūkį,
nustatomos tvarios geležinkelių rinkos užtikrinimo priemonės**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
pasikonsultavę su Regionų komitetu,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros²,

¹ 2020 m. liepos 16 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

² 2020 m. rugsėjo 17 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2020 m. spalio 2 d. Tarybos sprendimas.

kadangi:

- (1) dėl COVID-19 protrūkio labai sumažėjo geležinkelių transporto paslaugų paklausa. Tai padarė didelį poveikį geležinkelio įmonėms. Poveikis tapo jaučiamas jau 2020 m. kovo 1 d. ir tikėtina, kad jis bus jaučiamas bent iki 2020 m. gruodžio 31 d. Geležinkelio įmonės negali kontroliuoti su COVID-19 protrūkiu susijusių aplinkybių ir joms kyla didelių likvidumo problemų, jos patiria didelių nuostolių, o kai kuriais atvejais – joms gresia nemokumas;
- (2) siekiant neutralizuoti neigiamą ekonominį COVID-19 protrūkio poveikį, geležinkelio įmonėms gali būti reikalinga finansinė parama. Dėl COVID-19 protrūkio geležinkelio įmonėms gali būti neįmanoma mokėti mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra, todėl infrastruktūros valdytojams turėtų būti leidžiama sumažinti tokius mokesčius, jų netaikyti arba atidėti jų mokėjimą. Šia galimybe turėtų būti leidžiama pasinaudoti laikotarpiu, kuriuo geležinkelių rinkoje buvo jaučiamas ir, tikėtina, bus toliau jaučiamas COVID-19 protrūkio poveikis, t. y. nuo 2020 m. kovo 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. (toliau – aptariamasis laikotarpis);

- (3) pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/34/ES¹ 31 straipsnio 3 dalį infrastruktūros valdytojui mokėtini mokesčiai už naudojimąsi keliais neturi būti mažesni už tiesiogiai dėl traukinių eksploatavimo patiriamas išlaidas. COVID-19 protrūkio poveikis aptariamuoju laikotarpiu būtų sumažintas, jei visos geležinkelio įmonės, veikiančios krovinių ir (arba) keleivių pervežimo sektoriuose, būtų skaidriai, objektyviai ir nediskriminuojant iš dalies arba visiškai atleistos nuo mokesčių arba būtų atidėtas jų mokėjimas. Todėl valstybės narės turėtų turėti galimybę leisti infrastruktūros valdytojams tuo tikslu imtis priemonių;
- (4) Direktyvos 2012/34/ES 32 straipsnio 1 dalimi valstybėms narėms leidžiama taikyti antkainius, jei rinka pajėgi tai pakelti. Dėl COVID-19 protrūkio poveikio rinkos segmentų galimybės mokėti antkainius gali būti sumažėjusios. Todėl valstybės narės turėtų turėti galimybę leisti infrastruktūros valdytojams iš naujo įvertinti rinkos segmentų galimybes mokėti antkainius, kad būtų galima sumažinti už aptariamąjį laikotarpį mokėtinas sumas;

¹ 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/34/ES, kuria sukurama bendra Europos geležinkelių erdvė (OL L 343, 2012 12 14, p. 32).

- (5) Direktyvos 2012/34/ES 36 straipsnyje nustatyta mokesčių už pajėgumų rezervavimą, kuriais siekiama skatinti efektyviai naudoti pajėgumus, taikymo tvarka. Remiantis tuo straipsniu, nustatyti tuos mokesčius privaloma, kai pareiškėjas, įskaitant geležinkelio įmones, reguliariai nepanaudoja paskirtų linijų arba jų dalių. Infrastruktūros valdytojai turi savo tinklo nuostatuose paskelbti kriterijus, kuriais remiantis nustatomas tokio nepanaudojimo faktas. Dėl COVID 19 protrūkio geležinkelių eismas buvo smarkiai sutrikdytas, todėl traukinių linijų buvo masiškai atsisakyta. Geležinkelio įmonės negalėjo ir negali kontroliuoti tai nulėmusių įvykių. Be to, dėl jų laikinai sumažėjo pajėgumų naudojimas. Taigi galima daryti prielaidą, kad skatinamasis poveikis, kurio siekiama pagal Direktyvos 2012/34/ES 36 straipsnį taikant mokesčius už pajėgumų rezervavimą, aptariamuoju laikotarpiu nėra aktualus. Todėl valstybės narės turėtų turėti galimybę leisti infrastruktūros valdytojams aptariamuoju laikotarpiu netaikyti pajėgumų rezervavimo mokesčių už paskirtus, bet nepanaudotus pajėgumus, net jei toks nepanaudojimas, vadovaujantis šiuo metu taikomais kriterijais, būtų laikomas reguliariu paskirtų linijų arba jų dalių nepanaudojimu;

- (6) kiek tai susiję su mokesčiais už prieigą prie kelių, antkainių taikymu ir rezervavimo mokesčiais, bet koks valstybių narių pagal šį reglamentą leidžiamas mokesčių sumažinimas reikštų prarastas infrastruktūros valdytojų pajamas. Tos prarastos pajamos iš esmės būtų kompensuojamos pagal Direktyvos 2012/34/ES 8 straipsnio 4 dalį. Atsižvelgiant į išskirtinį tų nuostolių pobūdį, kompensacija infrastruktūros valdytojams turėtų būti išmokama per trumpesnę nei per tame straipsnyje nurodytą laikotarpį, t. y. ne vėliau kaip metų, einančių po metų, kuriais patirti nuostoliai, gruodžio 31 d.;
- (7) turėtų būti laikinai pritaikytos naudojimosi geležinkelių infrastruktūra sąlygos, o tinklo nuostatai turėtų būti nuolat atnaujinami bei prireikus iš dalies keičiami;
- (8) dėl nenumatyto ir staigaus COVID-19 protrūkio pobūdžio atitinkamų priemonių nebuvo įmanoma priimti laiku. Dėl tos priežasties šis reglamentas taip pat turėtų apimti laikotarpį iki jo įsigaliojimo. Atsižvelgiant į šiuo reglamentu nustatytų priemonių pobūdį, toks taikomas požiūris nepažeidžia teisėtų suinteresuotųjų asmenų lūkesčių;
- (9) tolesnę COVID-19 protrūkio eigą ir tolesnį jo poveikį geležinkelių transporto sektoriui sunku nuspėti. Komisija turėtų nuolat analizuoti ekonominį COVID-19 protrūkio poveikį šiam sektoriui, ir, jei nepalankios sąlygos išliktų toliau, Sąjunga turėtų galėti nepagrįstai nedelsdama pratęsti šiuo reglamentu numatytų priemonių taikymo laikotarpį;

- (10) siekiant pratęsti, jei būtina ir pateisinama, šiame reglamente numatytų priemonių galiojimą, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl aptariamojo laikotarpio, kuriuo taikomos šiame reglamente numatytos priemonės, pratęsimo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros¹ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (11) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. nustatyti laikinąsias mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra taikymo taisyklės reaguojant į neatidėliotiną padėtį, susidariusią dėl COVID-19 protrūkio, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmo masto arba poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą, šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

¹ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

- (12) siekiant sudaryti sąlygas nedelsiant taikyti šiame reglamente nustatytas priemonės, šis reglamentas turėtų įsigalioti skubos tvarka kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis
Dalykas ir taikymo sritis

Šiuo reglamentu nustatomos laikinosios mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimo, kaip nustatyta Direktyvos 2012/34/ES IV skyriuje, taisyklės. Jis taikomas geležinkelių infrastruktūros naudojimui teikiant vidaus ir tarptautines vežimo geležinkeliais paslaugas, kuriam taikoma ta direktyva, laikotarpiu nuo 2020 m. kovo 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. (toliau – aptariamasis laikotarpis).

2 straipsnis
*Mokesčių už minimalų prieigos paketą ir mokesčių už pajėgumų rezervavimą sumažinimas,
mokėjimo atidėjimas arba atleidimas nuo mokesčių*

1. Nepaisydamos Direktyvos 2012/34/ES 27 straipsnio bei 31 straipsnio 3 dalies ir laikydamosi valstybės pagalbos taisyklių, valstybės narės gali leisti infrastruktūros valdytojams skaidriai, objektyviai ir nediskriminuojant sumažinti mokesčius už minimalų prieigos paketą ir už prieigą prie infrastruktūros, jungiančios paslaugų įrenginius, atitinkamais atvejais – pagal jų tinklo nuostatuose nustatytus rinkos segmentus, atidėti jų mokėjimą, jei tokį mokėjimą buvo arba bus privaloma atlikti aptariamuoju laikotarpiu, arba atleisti nuo mokesčių.
2. Nepaisydamos Direktyvos 2012/34/ES 27 straipsnio ir laikydamosi valstybės pagalbos taisyklių, valstybės narės gali leisti infrastruktūros valdytojams iš naujo įvertinti rinkos segmentų galimybes mokėti antkainius, kaip tai suprantama Direktyvos 2012/34/ES 32 straipsnio 1 dalyje, siekiant apsvarstyti galimybę sumažinti už aptariamąjį laikotarpį mokėtinas sumas.

3. Nepaisydamos Direktyvos 2012/34/ES 27 straipsnio bei 36 straipsnio trečiojo sakinio ir laikydamosi valstybės pagalbos taisyklių, valstybės narės gali leisti infrastruktūros valdytojams jokiame pareiškėjui, įskaitant geležinkelio įmones, aptariamuoju laikotarpiu netaikyti pajėgumų rezervavimo mokesčių už paskirtus, bet nepanaudotus pajėgumus. Tai darydami valstybės narės ir infrastruktūros valdytojai veikia skaidriai, objektyviai ir nediskriminuodami.
4. Nepaisydamos Direktyvos 2012/34/ES 8 straipsnio 4 dalies ir laikydamosi valstybės pagalbos taisyklių, valstybės narės infrastruktūros valdytojams kompensuoja konkrečius finansinius nuostolius, patirtus taikant šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalis, ne vėliau kaip metų, einančių po metų, kuriais tie nuostoliai buvo patirti, gruodžio 31 d. Ta kompensacija nedaromas poveikis Direktyvos 2012/34/ES 8 straipsnio 4 dalyje nustatytai valstybių narių pareigai užtikrinti, kad per pagrįstą laikotarpį, neviršijantį penkerių metų, infrastruktūros valdytojo pelno ir nuostolių ataskaitoje būtų išlaikytas balansas.
5. Valstybės narės ne vėliau kaip trys mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo dienos informuoja Komisiją apie priemones, kurių imtasi pagal šį straipsnį, ir informuoja Komisiją apie paskesnes priemones arba jų pakeitimus. Šią informaciją Komisija paskelbia viešai.

3 straipsnis

Naudojimosi geležinkelių infrastruktūra sąlygų pritaikymas

Infrastruktūros valdytojai prireikus ir nedelsdami iš dalies pakeičia Direktyvos 2012/34/ES 27 straipsnyje nurodytus tinklo nuostatus, kad būtų išdėstytos jų taikomos sąlygas, atsižvelgiant į priemones, kurių pagal šio reglamento 2 straipsnį ėmėsi atitinkamos valstybės narės.

4 straipsnis

Reguliavimo institucija

Šio reglamento 2 straipsnyje nurodytam mokesčių už minimalų prieigos paketą ir už pajėgumų rezervavimą sumažinimui ar mokėjimo atidėjimui arba atleidimui nuo mokesčių bei šio reglamento 3 straipsnyje nurodytam naudojimosi geležinkelių infrastruktūra sąlygų pritaikymui taikomas Direktyvos 2012/34/ES 56 straipsnis, kiek tai susiję su šio reglamento 2 ir 3 straipsniuose nustatytais infrastruktūros valdytojams taikomais kriterijais.

5 straipsnis

Aptariamojo laikotarpio pratęsimas

1. Infrastruktūros valdytojai ne vėliau kaip 2020 m. lapkričio 1 d. pateikia Komisijai vadovaujantis Direktyvos 2012/34/ES 32 straipsnio 1 dalimi pagal rinkos segmentus suskirstytus duomenis apie jų tinklų naudojimą laikotarpiais nuo 2019 m. kovo 1 d. iki 2019 m. rugsėjo 30 d. ir nuo 2020 m. kovo 1 d. iki 2020 m. rugsėjo 30 d.

Jeigu aptariamasis laikotarpis pratęsiamas, praėjus pusei aptariamojo laikotarpio pratęsimo infrastruktūros valdytojai Komisijai pateikia naują duomenų rinkinį, kad Komisija galėtų įvertinti padėties pasikeitimą aptariamojo laikotarpio pratęsimo metu.

2. Jei Komisija, remdamasi 1 dalyje nurodytais duomenimis, nustato, kad geležinkelių eismo lygis, palyginti su lygiu atitinkamu ankstesnių metų laikotarpiu, toliau išlieka mažas ir greičiausiai toks išliks, ir taip pat, remdamasi geriausiais turimais moksliniais duomenimis, nustato, kad ši padėtis susiklostė dėl COVID-19 protrūkio poveikio, Komisija pagal 6 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kad atitinkamai pakeistų 1 straipsnyje nustatytą aptariamąjį laikotarpį. Tokiu pakeitimu aptariamasis laikotarpis gali būti pratęstas ne daugiau kaip šešiais mėnesiais, ir aptariamojo laikotarpio negalima pratęsti toliau nei ... [įsigaliojimo data plius 18 mėnesių].
3. Jeigu su užsitęsusiu COVID-19 protrūkio poveikiu geležinkelių transporto sektoriui Sąjungos susijusiais atvejais yra priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti, pagal šį straipsnį priimtiems deleguotiesiems aktams taikoma 7 straipsnyje nustatyta procedūra.

6 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 5 straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami vienų metų laikotarpiui nuo ... [šio reglamento įsigaliojimo data].
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 5 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 5 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

7 straipsnis
Skubos procedūra

1. Pagal šį straipsnį priimti deleguotieji aktai įsigalioja nedelsiant ir taikomi, jei nepareiškiama 2 dalyje nurodytų prieštaravimų. Pranešime Europos Parlamentui ir Tarybai apie deleguotąjį aktą nurodomos skubos procedūros taikymo priežastys.
2. Europos Parlamentas arba Taryba, laikydamiesi 6 straipsnio 6 dalyje nurodytos procedūros, gali pareikšti prieštaravimų dėl deleguotojo akto. Tokiu atveju Komisija, gavusi Europos Parlamento arba Tarybos pranešimą apie sprendimą pareikšti prieštaravimų, nedelsdama panaikina aktą.

8 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas